

Oppsummering av næringsministerens handelspolitiske redegjørelse for Stortinget 28. november 2024

Handel i en omskiftelig tid

I en tid hvor vi trenger internasjonalt samarbeid mer enn noen gang, har det handelspolitiske landskapet blitt mer uoversiktlig, uforutsigbart og krevende. Det regelbaserte handelssystemet utfordres av sentrale aktører. Den geopolitiske situasjonen medfører at åpenhet må balanseres med aktsomhet. Det gjør at samarbeid med land som deler våre verdier og interesser er viktigere enn før.

Den grunnleggende kompassretningen

Norsk energi varmer europeiske hjem. Norsk kunstgjødsel brukes av bønder verden over. Og norsk sjømat spises i mer enn 150 land. I hele vårt langstrakte land bidrar små og store bedrifter med varer og løsninger som verden trenger. Norge har stolte handelstradisjoner som har tjent oss godt. I fjor la eksporten grunnlag for 630 000 arbeidsplasser. Det betyr at hver femte norske arbeidsplass her hjemme er et resultat av eksport. Jobbene finner vi i store og små lokalsamfunn over hele landet.

I en usikker tid ligger den grunnleggende retningen for vår handelspolitikk fast. Som en mellomstor og åpen økonomi er vi avhengig av åpne markeder og forutsigbare kjøreregler. WTO, EØS-avtalen og våre bilaterale handelsavtaler er derfor hovedstolper i handelspolitikken. Uten slike rammer gjelder den sterkeste rett. Vi fører derfor en aktiv handelspolitikk som støtter opp om regelbasert handel, samtidig som vi styrker samarbeidet med de som står oss nærmest.

Et uoversiktlige landskap

Verdenssituasjonen byr imidlertid på nye utfordringer. Sikkerhetspolitikk og handelspolitikk veves tettere sammen. Det handelspolitiske konfliktnivået er høyt og forventes å øke. Tilgangen til viktige markeder kan bli mer krevende. En utvikling hvor åpenheten og forutsigbarheten i internasjonal handel reverseres er ingen tjent med. Aller minst små og mellomstore økonomier som den norske.

Samtidig som handelspolitikken blir mer omskiftelig, snakker flere land nå også om økonomisk sikkerhet i bredere forstand. Det krever tiltak som gjør økonomien og samfunnet mindre sårbart. Parallelt skal verden gjennom en krevende omstilling i klimavennlig retning. For å lykkes kreves mer internasjonal handel og samarbeid på tvers av grensene. Norsk næringsliv har gode forutsetninger for å bidra i omstillingen, både hjemme og ute.

Svaret er mer samarbeid

Norge vektlegger bevaring og styrking av det globale handelssystemet. Bare gjennom videreutvikling kan dette forbli relevant. Samtidig blir samarbeid med land som deler våre grunnleggende verdier og interesser viktigere. Mens åpne og forutsigbare markeder er viktige for å kunne redusere og spre risiko i forsynings- og verdikjeder, er det avgjørende at norsk næringsliv knyttes tettere til verdikjeder av strategisk betydning. Regjeringen prioriterer derfor etablering og styrking av dialoger og partnerskap med naboland og nære handelspartnere, slik vi har gjort med USA og EU.

Det siste året har vært spesielt godt med tanke på inngåelse av nye og oppdateringer av eksisterende avtaler. Samtidig pågår det forhandlinger med en rekke land, hvor vi håper å komme i mål i nærmeste fremtid. Å redusere handelshindre er viktig for å fremme norsk konkurransekraft.